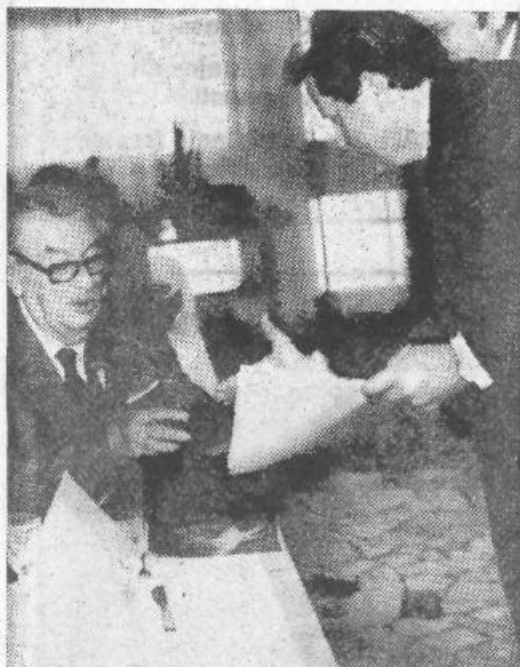

Izvoz na konvertibilno tržišče je v TZL osnova za stabilizacijo pogojev gospodarjenja in nadaljnji razvoj

35 let Litostroja

Ze z ustanovitvijo Titovih zavodov Litostroj kot prve tovarne slovenske težke strojegradnje v letu 1947 je bila podana osnovna usmeritev bodočega podjetja za proizvodnjo hidravličnih strojev predvsem vodnih turbin, tedaj tako potrebnih za čim hitrejšo elektrifikacijo in obnovo dežele. In ravno po teh turbinah je Litostroj doma in v svetu najbolj zaslovel. Pri nas ni pomembnejše reke, kjer se ne bi vrtele litostrojske turbine.

Pozneje se je pokazalo, da je takšen proizvodni program preozek in so ga z leti razširjali na črpalke, reduktorje, žerjave in opremo za cementarne. Leta 1960 je bilo odločilno za še večjo razširitev programa, ki je zajel tudi hidravlične stiskalnice, vozila z mehaničnim pogonom, stroje in naprave za mehanizacijo opekarn in ladijske motorje. In to prilagajanje tržišču se je naprej razširjalo iz leta v leto. Litostroj je danes ena redkih tovarn, ki se lahko ponaša, da so vsi izdelki njihov lastni razvoj. Razvoju so vsa leta posvečali posebno skrb, ki se je vedno obrestovala.

Član sveta federacije, častni član delovne organizacije TZL in njen pobudnik FRANC LEŠKOŠEK-LUKA prejema na slavnostni seji delavskega sveta od generalnega direktorja dipl. ing. Mirka Jančigaja jubilejno priznanje v spomin na dogodek, ko je prvič stekla iz kupolke litina, ki je kot kri v žilah označila rojstni dan Litostroja in trenutka, ko je tovariš Tito pristal, da se po njem imenuje bodoči industrijski gigant — ponos naše jugoslovanske industrije.

Litostroj predstavlja danes na področju strojegradnje organizacijo, ki je pomemben dejavnik v domačih razmerah in na tujih tržiščih. Rezultati, s katerimi se ponaša, ne bi bili doseženi, če ne bi razvoja gradili na lastnem znanju. Tak koncept je tej delovni organizaciji zagotavljal zelo zgodaj neodvisnost pri nastopu na tržiščih doma in v tujini. Z novimi idejami in prilagajanju sedanjih

in bodočih potreb se njihova hotenja širijo na nadaljnjo proizvodnjo in prestrukturiranje proizvodnega programa. S potrebami in razvojem rastejo poleg starih proizvodnih objektov nove tovarne. Tako ima danes Litostroj trinajst tozdov, dve delovni skupnosti in je član sozda Združeni proizvajalci strojne opreme, ki združuje 22 delovnih organizacij iz vse Slovenije.

Visok jubilej pa potrjujejo tudi številni jubilarji, ki so ostali zvesti temu kolektivu tudi vseh 35 let njegovega obstoja. Ti so tudi simbol vztrajnosti in vere, da je vse, kar Litostroj pomeni danes, kljub težavam in naporom zrastle iz njih samih. Prepričani so, da je njihova usmeritev pravilna in da jim problemi, ki jih čakajo, ne bodo vzeli poguma.

Vsi smo lahko ponosni na to, da se je takšen gigant industrije kot je Litostroj rojeval in razvijal ravno v naši občini.

Mario L. Vilhar

Iskra Elektrozveze išče pot iz težav

Samoupravljanje niso samo pravice...

Ko se je pred štirimi leti osem temeljnih organizacij združenega dela izločilo iz delovne organizacije Elektromehanika Kranj in osnovalo novo delovno organizacijo Elektrozveze, so s seboj prinesle tudi težave, ki so bile prej prikriti zaradi možnosti prelivanja finančnih sredstev.

Vse doslej so brez posebnega uspeha skušali v okviru delovne organizacije usklajevati interese posameznih temeljnih organizacij, kar pa je bilo zaradi heterogenosti proizvodnih programov zelo težko. Prav raznolikost proizvodnih programov je takrat tudi narekovala tako razvejano organizacijsko strukturo, v kateri je bila poleg osmih tozdov še delovna skupnost skupnih služb. Izkazalo se je, da je zaradi tehnoloških zahtev treba spremeniti tudi organizacijsko strukturo, kajti odnosi med posameznimi tozdi in tozdi in

delovno organizacijo morajo biti statusno tako urejeni, da bo moč izpeljati sanacijo, ki naj bi prispevala k razširitvi težav.

Na zborih delavcev v Elektrozvezah so že sprejeli sanacijski program, ki predvideva združitev treh temeljnih organizacij v eno, saj imajo vse tri podoben proizvodni program. Le tako bo moč najti takšen program, ki bo ustrezal zahtevam tržišča in ki bo tudi ekonomsko uspešen. Ukiniti nameravajo temeljno organizacijo združenega dela komerciala in njene pristojnosti delno prenesti v delovno skupnost skupnih služb, delno pa v posamezne tozde, saj menijo, da ta temeljna organizacija ni uspešno opravljala svoje naloge, saj je predvsem skrbela za prodajo, ne pa tudi za nabavo materiala, še posebej ne tistega iz uvoza. V zaostrenih gospodarskih razmerah, ko se povsod ubadamo s pomanjkanjem deviz, je to še posebej prišlo do izraza. Razvojne enote, ki so doslej delovale v okviru posameznih tozdov, naj bi združili na ravni delovne organizacije. Namesto kolektivnega poslovnega organa naj bi imeli le individualni poslovodni organ. V okviru delovne skupnosti skupnih služb naj bi ustanovili službe proizvodnega sektorja, ki bi skrbela za razvoj posameznih tozdov.

O vseh teh predlogih se bomo delavci Elektrozvez odločili na referendumu v novembru letos. Po mnenju vodstvenih delavcev bi uveljavitev teh ukrepov prispevala k postopni razrešitvi težav, čeprav je težko dati trdno jamstvo, da bo to res prispevalo k izboljšanju stanja.

Takšne korenite spremembe so pri nekaterih delavcih naletele na odpor, ker želijo zadržati stare položaje in privilegije. To kaže na staro miselnost, da se nismo pripravljali hitro prilagajati spremembah v tehnologiji in zahtevam tržišča, prav tehnologija na področju telekomunikacij pa se izredno hitro razvija in uspešne so lahko le tiste organizacije, ki se pravočasno lotevajo izvedbe novih programov po sodobnih metodah.

Eden osnovnih problemov, ki ga bodo morali razrešiti v Elektrozvezah je zagotovitev potrebnih deviznih sredstev za nemoten potek proizvodnje. Gre za okoli dva milijona dolarjev, ki pa jih tudi tako velik izvoznik, kot je Iskra, le težko zagotovi, čeprav njen izvoz na konvertibilni trg znaša okrog 160 milijonov dolarjev. Po veljavnih predpisih namreč izvoznikom ostane za lastne potrebe le okrog tretjina ustvarjenih deviz, ob uvozu okrog 100 milijonov dolarjev pa mora tako tudi sozd Iskra dobro premisliti, kje bo porabil razpoložljive devize. Najprej jih seveda namenijo za ohranitev izvozne usmerjene proizvodnje, šele potem za proizvodnjo za domači trg. Ker v Elektrozvezah svoje izdelke prodajajo predvsem na domačem trgu, je jasno, da težko pridejo do deviz. S pomočjo sozda Iskra naj bi tudi ta problem razrešili, tako da bi bila sanacija lahko kar najbolj uspešna.

Sanacijski program bo uspešen le, če ga bodo sprejeli vsi delavci, ki pa morajo natančno vedeti, kaj prinaša. Prav zato je treba onemogočiti vsako manipuliranje z delavci in jim jasno, odkrito in odločno povedati, kaj si lahko obetajo, pa tudi to, da bodo sami nosili posledice, dobre ali slabe. Povsem jasno je, da nobene spremembe ni moč narediti tako, da bi bila neboleča za vse. Štiri leta so v Elektrozvezah skušali razrešiti težave, toda niso bili uspešni. Očitno je prišel čas za presekiranje gordijskega voza, ob tem pa se morajo vsi zavedati, da samoupravljanje ne prinaša samo pravic, temveč tudi dolžnosti.

O položaju v Elektrozvezah so v zadnjem času razpravljali na sestankih raznih forumov, tako tudi na seji občinskega komiteja ZKS Ljubljana-Siška in šišenskega izvršnega sveta. Povsod so dali soglasje k sanacijskemu programu hkrati dodali, da bo v primeru neuspešne sanacije potrebno izvesti določila zakona o sanaciji.

F. Kmetič